

แนวทางการปฏิบัติตามกฎหมาย ความปลอดภัยสำหรับ สถานประกอบการ (1)

วชิริชญ์ นฤมลสุวรรณ
vachiravitchm@pttplc.com

การมีการปฏิบัติตามกฎหมายแล้ว สถานประกอบการนั้นๆ จะต้องเพิ่มความเข้าใจและความตระหนักให้กับบุคลากรทุกระดับให้ทราบถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายว่ามีประโยชน์ต่อสถานประกอบการอย่างไร หรือช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้นอย่างไร รวมทั้งจะต้องอธิบายถึงบทบาทหน้าที่ที่มีต่อการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน รวมทั้งขั้นตอนการปฏิบัติให้กับผู้บริหาร พนักงานและผู้เกี่ยวข้องทุกระดับได้รับทราบ ...“**เพราะการไม่สื่อสารหรือไม่สร้างความเข้าใจอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึงแล้ว การมีส่วนร่วมและความตระหนักในการให้ความสำคัญต่อกฎหมายก็จะเกิดขึ้นยาก**”

ใในช่วงนี้ประเทศไทยมีกฎหมายด้านความปลอดภัยออกมาหลายฉบับ ทั้งพระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ.2554 แล้วยังมีกฎกระทรวงออกตามมาอีกหลายฉบับด้วยกัน แต่ปัญหาที่ตามมาของสถานประกอบการก็คือ วิธีการปฏิบัติตามกฎหมายให้ครบถ้วนและถูกต้อง โดยแต่ละสถานประกอบการก็จะมีวิธีการและแนวทางที่แตกต่างกัน ในฉบับนี้ผู้เขียนขอเสนอแนะวิธีการปฏิบัติตามกฎหมายความปลอดภัยแบบง่ายๆ ดังขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างความเข้าใจ ความตระหนักของกฎหมายความปลอดภัย ต้องยอมรับว่าเวลาพูดถึงการปฏิบัติตามกฎหมาย โดยเฉพาะกฎหมายด้านความปลอดภัยด้วยแล้ว สถานประกอบการส่วนใหญ่มักคิดไปแนวทางลบก่อนเพราะผู้บริหารหรือบุคลากรแต่ละระดับที่เกี่ยวข้องจะมองว่า **กฎหมายด้านความปลอดภัยนั้นเป็นอุปสรรคและสร้างความยุ่งยากให้กับการดำเนินธุรกิจ หรือการทำงาน** แนวคิดดังกล่าวจะทำให้สถานประกอบการนั้นๆ ละเลยและไม่สนใจที่จะปฏิบัติตามกฎหมายและจะหาทางหลีกเลี่ยงที่จะปฏิบัติตามกฎหมาย แนวคิดลักษณะนี้เกิดขึ้นเพราะบุคลากรในองค์กรยังขาดความรู้และความตระหนักในเรื่องกฎหมายความปลอดภัยนั่นเอง ฉะนั้นหากต้องการให้สถานประกอบการ

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบการปฏิบัติตามกฎหมาย หลายๆ สถานประกอบการมักจะละเลยในเรื่องนี้และมักจะมอบภาระการปฏิบัติตามกฎหมายด้านความปลอดภัยไว้ที่เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน หรือผู้จัดการคนใดคนหนึ่งเท่านั้น ซึ่งเป็นแนวคิดที่อาจจะไม่ถูกต้องมากนัก แต่วิธีการที่ดีที่สุดคือ การสร้างการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามกฎหมายด้านความปลอดภัยด้วยกัน วิธีที่ง่ายที่สุด คือ กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบการปฏิบัติตามกฎหมายด้านความปลอดภัยให้กับบุคลากรในสถานประกอบการทุกระดับ โดยระดับจัดการหน้าที่ความรับผิดชอบหลักคือ บริหารจัดการ ออกแบบและกำหนดแนวทางการปฏิบัติให้ชัดเจน เพื่อปฏิบัติให้ครบถ้วนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ระดับหัวหน้างานมีหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามรูปแบบที่ผู้บริหารกำหนด โดยผ่านการปฏิบัติของพนักงาน ส่วนพนักงานก็ปฏิบัติตามหน้าที่หรืองานที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้างาน โดยที่สำคัญจะต้องสร้างความรู้สึกให้เกิดขึ้นตลอดเวลาว่า งาน หรือกิจกรรมที่รับผิดชอบครอบคลุมการปฏิบัติตามกฎหมายแล้วหรือยัง โดยความรับผิดชอบในแต่ละระดับของบุคลากรในการปฏิบัติตามกฎหมายนั้น สถานประกอบการสามารถระบุไว้ในหน้าที่ความรับผิดชอบหรือ Job Description (JD) นั้นเอง หรือละไว้ในคู่มือ หรือระเบียบปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 3 การรวบรวมกฎหมายด้านความปลอดภัย เป็นขั้นตอนที่จำเป็นมาก เพราะการจะปฏิบัติตามกฎหมายความปลอดภัยให้ครบถ้วนนั้น สถานประกอบการจะต้องทราบก่อนว่ากฎหมายด้านความปลอดภัยที่มีอยู่ในประเทศไทยนั้นมีจำนวนเท่าไรมาจากกระทรวง หรือหน่วยงานใดบ้าง หากไม่มีการรวบรวมจะทำให้เกิดการปฏิบัติไม่ครบถ้วนได้ วิธีการคือ การค้นหาจากเว็บไซต์ของกระทรวง หรือหน่วยงานต่างๆ หรือสมัครเป็นสมาชิกราชกิจจานุเบกษา หรือเป็นสมาชิกตามบริษัทต่างๆ ที่ให้บริการเรื่องกฎหมาย โดยจะต้องกำหนดหน่วยงาน หรือบุคคลที่รับผิดชอบในหน้าที่นี้ให้ชัดเจน พร้อมกำหนดเวลา หรือความถี่ขั้นต่ำในการปฏิบัติเรื่องการรวบรวมด้วย เช่น ทุกเดือน ทุกไตรมาส หรือทุกหกเดือน เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 4 การขี้บงกฎหมาย ในขั้นตอนนี้ เมื่อสถานประกอบการได้รวบรวมกฎหมายในขั้นตอนที่ 3 แล้ว ก็ให้สถานประกอบการดำเนินการขี้บงกฎหมายโดยการขี้บงกฎหมายที่สมบรูณ์นั้นต้องดำเนินการ **ระบุกฎหมายความปลอดภัยฉบับที่เกี่ยวข้องกับสถานประกอบการ** (โดยพิจารณาจากงานและกิจกรรมของแต่ละหน่วยงานในสถานประกอบการ) หลังจากนั้น **ให้ตรวจสอบรายละเอียดรายมาตรา หรือตามแต่ละข้อที่กฎหมายฉบับนั้นๆ ระบุไว้ว่ามาตรา หรือข้อใดที่เกี่ยวข้อง** ต่อจากนั้น **ให้ทำความเข้าใจมาตรา หรือข้อที่เกี่ยวข้องและให้สรุปออกมาให้ได้ว่าสถานประกอบการต้องปฏิบัติอย่างไร โดยสรุปออกมาเป็นงาน หรือกิจกรรมที่ชัดเจน** โดยเมื่อปฏิบัติให้ครบแล้วสถานประกอบการจะทราบในสิ่งที่กฎหมายความปลอดภัยฉบับนั้นๆ ต้องการให้ปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 5 การจัดทำแผนการปฏิบัติตามกฎหมาย ในขั้นตอนนี้สถานประกอบการนำเอาข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 4 มาจัดทำแผนการปฏิบัติ โดยใช้แบบฟอร์มที่สถานประกอบการกำหนดไว้ โดยลำดับความสำคัญ ก่อน หรือหลังในการระบุงกิจกรรม หรืองาน หรือสิ่งที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายนั้น ก็ขอให้เป็นไปตามที่

สถานประกอบการกำหนด แต่ในสาระสำคัญหลักๆ ที่ต้องระบุไว้ในแผน คือ กิจกรรม หรืองานที่ต้องปฏิบัติ ช่วงเวลา ความถี่งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ เป็นต้น นอกจากนี้สถานประกอบการสามารถเลือกรูปแบบการจัดทำแผนการปฏิบัติงานมาบรรจุได้ เช่น ชื่อแผนงาน หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ผู้รับผิดชอบโครงการ ผู้อนุมัติ ฯลฯ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 6 การนำแผนไปปฏิบัติ เมื่อกำหนดแผนการปฏิบัติตามกฎหมายครบแล้วสถานประกอบการสามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยเริ่มจาก การกระจายแผนไปยังทุกหน่วยงาน การอบรมชี้แจงทำความเข้าใจในแผนที่กำหนดไว้ เพราะจะทำให้ผู้ที่รับผิดชอบทราบรายละเอียดที่ต้องปฏิบัติเป็นอย่างดี เวลาปฏิบัติจริงจะได้ไม่เกิดความสับสนได้ เมื่อแต่ละหน่วยงานได้รับแผนที่หน่วยงานตนเองต้องรับผิดชอบแล้ว จะต้องสื่อสารไปยังทุกๆ คนในหน่วยงานให้รับทราบ และเข้าใจเช่นเดียวกันและหากสามารถนำไปกำหนดลงในแผนงานหลักของหน่วยงานได้ก็จะทำให้เกิดความมั่นใจในการนำไปปฏิบัติได้ดียิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 7 การควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามแผน เมื่อผู้บริหารของแต่ละหน่วยงานได้รับทราบแผนการปฏิบัติแล้วเป็นหน้าที่ของผู้บริหารหน่วยงานในแต่ละระดับจะต้องควบคุมกำกับการปฏิบัติให้ได้ตามแผนที่กำหนดไว้ โดยใช้เทคนิคของแต่ละหน่วยงาน เช่น การนำไปกำหนดเป็น Key Performance Indicator (KPI) ของแต่ละบุคคล หรือของแต่ละหน่วยงาน การจัดทำรายงานความคืบหน้า การประชุมติดตามรายเดือน หรือรายไตรมาส การนำเข้ารายงานในที่ประชุมทบทวนการจัดการระดับผู้บริหาร เป็นต้น

สำหรับแนวทางการปฏิบัติตามกฎหมายยังมีรายละเอียดที่สำคัญอีกหลายหัวข้อ ผู้เขียนจะนำมาเสนอในฉบับหน้าและที่สำคัญจะนำเอาตัวอย่างมาให้ดูประกอบ เพื่อว่าเวลาผู้อ่านนำไปปฏิบัติจะได้เข้าใจได้ง่ายขึ้น